

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
з навчальної дисципліни
"ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ"
для студентів напряму підготовки
6.030509 "Облік і аудит"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2013

Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу.
Протокол № 3 від 08.10.2012 р.

Укладач Іванієнко В. В.

М54   Методичні рекомендації до практичних завдань з навчальної дисципліни "Теорія економічного аналізу" для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит" денної форми навчання / укл. В. В. Іванієнко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 36 с. (Укр. мов.)

Наведено методичні рекомендації до виконання практичних завдань з навчальної дисципліни, що сприятимуть закріпленню теоретичних знань та формуванню практичних навичок у галузі теорії економічного аналізу.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит".

Вступ

В умовах формування ринкових відносин і високої динаміки розвитку внутрішнього й зовнішнього середовища підприємницької діяльності вдосконалювання методів і прийомів аналізу набуває особливого значення. Нова система економічних знань ґрунтується на глибокому аналізі цих процесів. При цьому аналіз як спосіб проникнення у сутність явищ та процесів повинен трансформуватися від системної характеристики економічних явищ і процесів у активний важіль обґрунтування моделей розвитку макро- і мікроекономічних систем, від методу оцінки – в елемент активного управління господарськими процесами. Це визначає управлінську спрямованість дій усіма працівниками апарату управління, органічне включення проведення аналітичних досліджень в усі функції управлінської діяльності на різних ієрархічних рівнях.

Виконання практичних завдань з навчальної дисципліни "Теорія економічного аналізу" дає можливість закріплення теоретичних знань і формування практичних навичок у галузі теорії економічного аналізу, вироблення навиків самостійної роботи з аналітичних досліджень, поглиблення та розширення економічних знань у цілому та здобути студентам певні компетентности за напрямку підготовки 6.030509 "Облік і аудит", які навчаються за освітньо-кваліфікаційною програмою підготовки бакалавра вищих навчальних закладів, згідно з кваліфікаційними вимогами до студентів вищих навчальних закладів з навчальної дисципліни.

У якості методичних рекомендацій для виконання практичних аналітичних завдань за темами навчальної дисципліни (розділ 1) необхідно використовувати методичні рекомендації, розміщені відразу після викладу змісту практичних аналітичних завдань за темами дисципліни та навчальний посібник для іноземних студентів "Теорія економічного аналізу" [7]. Методичні рекомендації для виконання індивідуальних практичних завдань (розділ 2) і практичних завдань у формі есе або доповіді (розділ 3) подані відразу після викладу змісту практичних завдань.

1. Практичні аналітичні завдання за темами дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економічного аналізу. Фінансово-економічний аналіз

Тема 1. Сутність, предмет, об'єкт і завдання економічного аналізу

Завдання 1

Привести в порівнянний вид показник собівартості продукції, нейтралізуючи фактор ціни, за такими даними:

Собівартість товарної продукції, тис. грн	Зміна собівартості за рахунок зміни цін і тарифів на споживані матеріали й тарифів на електроенергію, тис. грн
64 150	+ 560
67 350	+1 350
71 340	-590
76 870	+2 400
84 870	+3 690
95 130	0
96 100	+700
99 670	+1 100

Забезпечити порівнянність до п'ятого періоду часу й двох суміжних періодів часу.

Сформулювати висновки.

Завдання 2

Привести в порівнянний вид показник собівартості продукції, нейтралізуючи фактор ціни, за такими даними:

Собівартість товарної продукції, тис. грн	Зміна собівартості за рахунок зміни цін і тарифів на споживані матеріали й тарифів на електроенергію, тис. грн
64 150	+ 560
67 350	+1 350
71 340	-590
76 870	+2 400
84 870	+3 690
95 130	0
96 100	+700
99 670	+1 100

Забезпечити порівнянність до початкового й кінцевого періодів часу.

Сформулювати висновки.

Завдання 3

Привести в порівнянний вид показник собівартості продукції, нейтралізуючи фактор ціни, за такими даними:

Собівартість товарної продукції, тис. грн	Зміна собівартості за рахунок зміни цін і тарифів на споживані матеріали й тарифів на електроенергію, тис. грн
64 150	+ 560
67 350	+1 350
71 340	-590
76 870	+2 400
84 870	+3 690
95 130	0
96 100	+700
99 670	+1 100

Забезпечити порівнянність до четвертого, шостого й останнього періоду часу й двох суміжних періодів часу. Відобразити графічно динаміку витрат до й послу приведення показників у порівнянний вид.

Сформулювати висновки.

Завдання 4

Види аналітичних моделей і особливості динамічної форми мультиплікативних моделей.

Література: [4; 6 – 8; 19; 21 – 24].

Тема 2. Метод і методичні прийоми економічного аналізу

Завдання 1

Використовуючи інтегральний і логарифмічний метод факторного аналізу на мультиплікативних моделях розрахувати силу впливу факторів по мультиплікативній моделі виду:

$$Y = A \times B \times C.$$

Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	Базовий період	Звітний період
А	120	124
Б	64	58
С	15	12

Сформулювати висновки.

Завдання 2

Установити силу впливу факторів на зміну ознаки модульним і логарифмічним методами по мультиплікативній моделі виду:

$$Y = A \times B \times C \times D \times E.$$

Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники (ум. од.)	Базові значення	Звітні значення
А	24	22
Б	8	9
С	64	68
Д	0,95	0,89
Е	1,22	1,44

Сформулювати висновки.

Завдання 3

Вивести формули й розрахувати поріг рентабельності, силу впливу операційного важеля, запас фінансової міцності різними методами за такими даними:

Показники	За базовий період	За звітний період
Виторг від реалізації продукції, тис. грн	170 680	210 540
Змінні витрати, тис. грн	82 300	110 350
Прибуток, тис. грн	30 000	41 000

Сформулювати висновки.

Завдання 4

Установити силу впливу факторів на зміну ознаки методом пропорційного розподілу, методом участі на паях, індексним методом і методом абсолютних різниць по мультиплікативній моделі виду:

$$Y = A \times B \times C \times D.$$

Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники (ум. од.)	Базові значення	Звітні значення
А	24	22
Б	8	9
С	64	68
Д	0,95	0,89

Сформулювати висновки.

Завдання 5

Установити відсоток виконання плану по асортименту (середня, найменша, питома вага невиконаної номенклатури) і структурі продукції.

Вихідні дані наведені у таблиці.

Найменування продукції	План, тис. грн	Фактично, тис. грн
Виріб № 1	3456	3400
Виріб № 2	567	610
Виріб № 3	65	75
Виріб № 4	4579	4560
Виріб № 5	765	750
Виріб № 6	112	89
Виріб № 7	234	430

Сформулювати висновки.

Література: [2 – 4; 6 – 8; 15; 19; 21; 22; 25].

Тема 3. Види економічного аналізу і його інформаційне забезпечення

Завдання 1

Відобразити класифікацію видів економічного аналізу по всіх класифікаційних ознаках і розкрити їхні особливості.

Завдання 2

Розкрити п'ять груп інформації, що приймається до аналізу.

Завдання 3

Сформулювати вимоги до інформації, прийнятої до аналізу.

Література: [2 – 4; 6 – 8; 15; 19 – 23].

Тема 4. Аналіз фінансового стану підприємства

Завдання 1

Розрахувати коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт автономії, коефіцієнт покриття. Зробити висновки. Вихідні дані (тис. грн) наведені у таблиці.

Актив	На початок року	На кінець року	Пасив	На початок року	На кінець року
1. Грошові кошти (ГК)	278	296	1. Короткострокові зобов'язання (КЗ)	1 332	1 435
2. Оборотні активи (ОА)	1 256	1 113	2. Власний капітал (ВК)	998	1 012
3. Підсумок балансу (ПБ)	?	?	3. Підсумок балансу (ПБ)	2 767	2 529

Сформулювати висновки.

Завдання 2

Встановити суму вивільнених (залучених) обігових коштів за рахунок зміни їх оборотності. Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	Попередній рік	Звітний рік
1. Тривалість одного обороту, днів	184	195
2. Дохід (виручка) від реалізації продукції (робіт, послуг), тис. грн	5 600	7 300

Сформулювати висновки.

Завдання 3

Розрахувати коефіцієнт поточної ліквідності, коефіцієнт термінової ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності за даними, наведеними у таблиці (тис. грн).

Показники	На початок року	На кінець року
Сума II розділу активу	170 680	210 540
у тому числі:		
• кошти в національній валюті;	8 300	8 700
• кошти в іноземній валюті;	2 400	1 800
• векселя отримані;	670	540
• поточні фінансові інвестиції;	1 200	780
• запаси, всього	11 300	9 800
Сума III розділу активу:	30 000	41 000
у тому числі витрати майбутніх періодів, списаних протягом 12 місяців з дати балансу	17 000	19 000
Сума IV розділу пасиву	158 340	162 300
у тому числі:		
• кредиторська заборгованість;	98 300	101 200
• короткострокові й довгострокові кредити й позики, строк оплати яких настав	12 000	11 000
Сума IV розділу пасиву	5 400	9 800
у тому числі доходи майбутніх періодів, погашених протягом 12 місяців з дати балансу	2 300	5 700

Сформулювати висновки.

Завдання 4

Оцінити фінансову стійкість підприємства по трикомпонентній моделі фінансової стійкості, вихідні дані (тис. грн) наведені у таблиці.

Показники	На початок року	На кінець року
Сума I розділу активу	540 000	550 320
Сума II розділу активу	170 680	210 540
у тому числі:		
• кошти в національній валюті;	8 300	8 700
• кошти в іноземній валюті;	2 400	1 800
• векселя отримані;	670	540
• поточні фінансові інвестиції;	1 200	780
• запаси, усього	11 300	9 800
Сума III розділу активу:	30 000	41 000
у тому числі витрати майбутніх періодів, списаних протягом 12 місяців з дати балансу	17 000	19 000
Баланс	?	?
Сума I розділу пасиву	390 000	420 000
Сума III розділу пасиву	12 000	18 000
Сума IV розділу пасиву	158 340	162 300
у тому числі:		
• кредиторська заборгованість;	98 300	101 200
• короткострокові й довгострокові кредити й позики, строк оплати яких настав	12 000	11 000
Сума IV розділу пасиву	5 400	9 800
у тому числі доходи майбутніх періодів, погашених протягом 12 місяців з дати балансу	2 300	5 700
Баланс	?	?

Сформулювати висновки.

Література: [5 – 9; 12; 13; 16; 26; 33; 34].

Тема 5. Аналіз прибутку і рентабельності підприємства

Завдання 1

Визначити вплив обсягу реалізації на валовий прибуток за даними, наведеними у таблиці (тис. грн).

Показники	План	План перерахований на фактичну реалізацію	Фактично
1. Собівартість реалізованої продукції	5 400	5 640	6 124
2. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	4 230	4 764	5 340

Сформулювати висновки.

Завдання 2

Методом тотожних перетворень перетворити узагальнюючі показники й установити силу впливу факторів рентабельності активів і коефіцієнта оборотності активів на зміну рентабельності продажів, факторів рентабельності капіталу й коефіцієнта фінансового левериджу на зміну рентабельності активів. Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	План	Фактично
Чистий прибуток, тис. грн	350	365
Середня вартість активів, тис. грн	2 000	2 089
Середня вартість капіталу, тис. грн	890	790

Сформулювати висновки.

Література: [5 – 9; 12; 13; 16; 26; 33; 34].

Змістовий модуль 2. Теоретичні та методичні основи управлінського аналізу

Тема 6. Аналіз виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг)

Завдання 1

На підставі планових та звітних даних підприємства за звітний рік дати характеристику виконання плану з асортименту та структури продукції, що випускається. Вихідні дані наведено у таблиці.

Найменування виробів	План випуску	Фактичний випуск	Оптова ціна за одиницю (грн)
Виріб № 1, тис. шт.	416	398	270
Виріб № 2, тис. шт.	72	76	420
Виріб № 3, т	114	187	82
Виріб № 4, шт.	50	50	19
Виріб № 5, м	3 789	2 975	134
Виріб № 7, кг	978	875	2 970

Сформулювати висновки.

Завдання 2

Установити ритмічність виробництва з використанням показника варіації. Сформулювати висновки. Вихідні дані наведено у таблиці.

Період часу	Базовий період	Звітний період
1 кв.	120	86
2 кв.	135	110
3 кв.	125	145
4 кв.	130	160

Сформулювати висновки.

Завдання 3

На підставі балансу товарної продукції визначити питому вагу випуску товарної продукції звітного періоду в обсязі реалізації і зробити висновок щодо структури реалізації. Вихідні дані (тис. грн) наведені у таблиці.

Показники	План	Звіт
1. Реалізація продукції	24 500	28 345
2. Приріст залишків нереалізованої товарної продукції	- 76	+ 28

Сформулювати висновки.

Завдання 4

Методом ланцюгових підстав визначити вплив на обсяг виробництва (ТП) зміни таких факторів, як середньорічна кількість робітників (Ч), середня кількість днів, опрацьованих одним робітником у

році (Д), середня тривалість робочого дня (Т), середньочасовий виробіток одного робітника (В), фонду робочого часу в людино-днях та фонду робочого часу в людино-годинах. Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	План	Фактично
1. Обсяг виробництва, тис. грн	35 778	43 890
2. Середньорічна кількість робітників, осіб	34	38
3. Середня кількість днів, опрацьованих одним робітником у році, дні	256	244
4. Середня тривалість робочого дня, годин	7,40	7,36
5. Середньочасовий виробіток одного робітника, тис. грн	?	?

Сформулювати висновки.

Завдання 5

Визначити коефіцієнт ритмічності випуску продукції, коефіцієнти варіації та втрат випуску продукції за рахунок зміни ритмічності випуску продукції за даними, які наведені у таблиці.

Декада	Випуск продукції, тис. грн	
	за графіком	фактично
1 кв.	430,0	220,0
2 кв.	455,0	350,0
3 кв.	434,0	410,0
4 кв.	440,0	590,0
Обсяг товарної продукції		

Сформулювати висновки.

Завдання 6

На підставі балансу товарної продукції визначте частку впливу факторів на зміну обсягу реалізації. Вихідні дані (тис. грн) наведені у таблиці.

Показники	План	Звіт
1. Товарна продукція	4 000	4 200
2. Залишки нереалізованої товарної продукції на початок періоду	120	100
3. Залишки нереалізованої продукції на кінець періоду	80	270

Сформулювати висновки.

Завдання 7

Провести аналіз якості продукції (коефіцієнт сортності, середня ціна, перекид у вищий сорт) і встановити втрати у випуску продукції за рахунок зміни якості продукції. Вихідні дані наведені у таблиці.

Рівні якості	План випуску, шт.	Фактичний випуск, шт.	Ціна за одиницю, грн
Вищий сорт	450	390	210
1 сорт	5 400	5 300	45
2 сорт	800	900	1 200
3 сорт	22 300	22 800	20

Сформулювати висновки.

Література: [1 – 9; 11; 12; 14 – 16; 19; 23; 24; 27; 30].

Тема 7. Аналіз використання трудових ресурсів і витрат на оплату праці

Завдання 1

Визначити вплив співвідношення темпів зростання продуктивності праці і заробітної плати на собівартість продукції за даними, наведеними у таблиці.

Показники	План	Звіт
1. Середньорічна заробітна плата одного працюючого, грн.	52 400	54 300
2. Вироблення продукції на одного працюючого, грн.	26 5400	27 6600
3. Питома вага заробітної плати в собівартості продукції, %	–	14

Сформулювати висновки.

Завдання 2

Установити силу впливу факторів ефективності використання трудових ресурсів на зміну вартості товарної продукції й резерви випуску продукції по наступній мультиплікативній моделі:

$$ТП = Ч \times Д \times t \times q;$$

де Д – середнє число днів, відпрацьованих одним працівником;

t – середня тривалість робочої зміни, год.;

q – середньогодинна виробітка, тис. грн.

Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	Базові значення	Звітні значення
Середньооблікова чисельність персоналу (Ч), осіб	24	22
Кількість відпрацьованих людино-днів	5 760	5 522
Кількість відпрацьованих людино-годин	44 928	41 968
Вартість товарної продукції, тис. грн	6 500	5 960

Сформулювати висновки.

Література: [1 – 9; 11; 12; 14 – 16; 19; 23; 24; 27; 30].

Тема 8. Аналіз довгострокових активів підприємства

Завдання 1

На підставі даних про кількість та вік устаткування, визначити тенденцію динаміки вікового складу устаткування на підприємстві. Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	Попередній рік	Звітний рік
Кількість встановленого устаткування	299	287
у тому числі металорізальні верстати	251	263
з них функціонують:		
до 5 років	67	58
від 5 до 10 років	81	89
від 10 до 20 років	42	39
понад 20 років	?	?

Сформулювати висновки.

Завдання 2

Установити вплив факторів на зміну показника (методом елімінування й логарифмічним методом) по мультиплікативній моделі виду:

$$FO = D \times K \times 1/CE \times I \times g.$$

Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	Од. виміру	Умовний символ	База	Звіт
Кількість робочих днів у році	дні	D	245	236
Коефіцієнт змінності роботи устаткування	–	K	1,8	2,1
Вартість одиниці устаткування	тис. грн	CE	240	190
Питома вага вартості устаткування в загальній вартості основних виробничих фондів	–	I	0,75	0,65
Вироблення продукції на одну станко-зміну	тис. грн	g	0,650	0,590

Сформулювати висновки.

Завдання 3

Методом тотожних перетворень одержати залежність фондівіддачі всіх фондів від фондівіддачі машин і устаткування й питомої ваги машин і устаткування в загальній вартості фондів. Розрахувати вплив факторів на зміну загальної фондівіддачі методом послідовної підстановки планових величин фактичним. Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	За базовий період	За звітний період
Середньорічна вартість фондів, тис. грн	170 680	21 0540
Вартість товарної продукції, тис. грн	82 300	11 0350
у тому числі вартість машин і устаткування, тис. грн	30 000	41 000

Сформулювати висновки.

Література: [1 – 9; 11; 12; 14 – 16; 19; 23; 24; 27; 30].

Тема 9. Аналіз матеріальних ресурсів та ефективності їх використання

Завдання 1

Виконати факторний аналіз матеріалоемності продукції й оцінити резерви зниження матеріальних витрат на виробництво. Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	2010 рік	2011 рік
Показники плану		
Товарна продукція, тис. грн	34 800	36 200
Матеріальні витрати на плановий обсяг випуску продукції, тис. грн	18 120	20 321
Показники виконання плану		
Товарна продукція:		
• у цінах, прийнятих у плані, тис. грн	32 300	33 800
• у фактично діючих цінах, тис. грн	34 100	35 600
Матеріальні витрати на фактично випущену продукцію:		
• по планових витратах, тис. грн	22 600	24 500
• фактично, у цінах на споживані сировину й матеріали й у цінах на готову продукцію прийнятих у плані, тис. грн	23 400	25 100
• фактично, у цінах на готову продукцію прийнятих у плані, тис. грн	24 100	25 500
• фактично, тис. грн	26 700	27 500

Сформулювати висновки.

Завдання 2

Провести факторний аналіз транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) і встановити силу впливу факторів витрат і зміни обсягу випуску продукції на зміну ТЗВ. Вихідні дані наведені у таблиці.

Показники	План	Фактично
Матеріальні витрати, тис. грн	12 600	15 300
ТЗР, %	12,0	14,0

Сформулювати висновки.

Література: [1 – 9; 11; 12; 14 – 16; 19; 23; 24; 27; 30] .

Тема 10. Аналіз витрат на виробництво і собівартість продукції

Завдання 1

Проаналізувати динаміку й структуру витрат на виробництво й сформулювати висновки. Вихідні дані (тис. грн) наведені у таблиці.

Показники	2011 рік	2012 рік
Сировина та матеріали	5 348,8	6 213,4
Зворотні відходи	34,0	12,0
Паливо та енергія на технологічні цілі	345,0	356,9
Основна заробітна плата	940,4	990,5
Додаткова заробітна плата	310,6	367,4
Відрахування на соціальні заходи	65,3	71,2
Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	302,0	289,4
Загальновиробничі витрати	190,9	243,9
Втрати від браку	12,5	26,1
Інші виробничі витрати	546,8	495,5
Виробнича собівартість		
Адміністративні витрати	890,7	923,8
Витрати на збут	276,0	285,4
Собівартість операційної діяльності		

Сформулювати висновки.

Завдання 2

Визначити відносне відхилення загальновиробничих витрат за даними, наведеними у таблиці.

Показники	План	Звіт
1. Товарна продукція, тис. грн	5 130	5 780
2. Загальновиробничі витрати, тис. грн	211	189
3. Умовно-перемінні загальновиробничі витрати, %	–	50

Сформулювати висновки.

Завдання 3

Визначити зростання собівартості за рахунок понадпланових зворотних відходів за даними, наведеними в таблиці (тис. грн).

Показники	План	Звіт
1. Зворотні відходи	160	198
2. Вартість відходів за ціною сировини	–	780

Сформулювати висновки.

Завдання 4

Виконати факторний аналіз витрат на 1 грн продукції й оцінити резерви зниження витрат на виробництво. Вихідні дані, наведені в таблиці.

Показника	2010 рік	2011 рік
Показники плану		
Товарна продукція, тис. грн	34 800	36 200
Собівартість товарної продукції, тис. грн	28 120	30 321
Показники виконання плану		
Товарна продукція:		
• у цінах, прийнятих у плані, тис. грн	42 300	43 800
• у фактично діючих цінах, тис. грн	44 100	45 600
Собівартість товарної продукції:		
• по планових витратах, тис. грн	32 600	34 500
• фактично, у цінах на споживані сировину й матеріали й у цінах на готову продукцію прийнятих у плані, тис. грн	33 400	35 100
• фактично, у цінах на готову продукцію прийнятих у плані, тис. грн	34 100	35 500
• фактично, тис. грн	36 700	37 500

Сформулювати висновки.

Література: [1 – 9; 11; 12; 14 – 16; 19; 23; 24; 27; 30].

Методичні рекомендації до виконання практичних аналітичних завдань за темами дисципліни

При виконанні практичних аналітичних завдань по темах навчальної дисципліни необхідно:

- використовуючи навчальний посібник "Теорія економічного аналізу" [7] розрахувати показники, оцінити силу впливу факторів на зміну показника, застосовуючи необхідні методи і прийоми аналізу;
- оцінити резерви випуску й реалізації продукції, зниження матеріалоємності й собівартості продукції, зростання продуктивності праці, фондівіддачі, прибутки, поліпшення фінансового стану підприємства;
- пояснити отримані результати й сформулювати висновки;
- скласти рекомендації з реалізації виявлених резервів і нейтралізації негативного впливу факторів на зміну аналізованого показника.

2. Практичні індивідуальні завдання

Виконання індивідуального практичного завдання передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із навчальної дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій; аналіз та моделювання ситуацій в області підприємницької діяльності; розвиток навичок самостійної роботи з інформаційною базою аналізу, методикам економічного аналізу, літературними джерелами.

Індивідуальне практичне завдання з дисципліни видається студенту викладачем на початку семестру. Індивідуальне практичне завдання виконується самостійно студентом. Студент має надати індивідуальне практичне завдання для перевірки викладачем наприкінці семестру, але не пізніше терміну проведення остаточного підсумкового модульного контролю. Оцінка за виконання індивідуальне завдання враховується при виставленні модульної оцінки з дисципліни.

Індивідуальне практичне завдання складається із розрахункової частини ситуаційного завдання, обґрунтованих висновків по результатам розрахунків та рекомендацій з удосконалення методів та методичних підходів аналізу за напрямками розрахунків. У процесі виконання індивідуального практичного завдання студент має опрацювати не менше 5 – 8 літературних джерел. При цьому робота має носити творчий характер.

Список використаної літератури необхідно скласти у певному порядку: законодавчі акти, статистичні довідки, загальна та спеціальна література. Індивідуальне завдання складається з: титульної сторінки, основної частини, списку використаної літератури, додатків.

Загальні положення

Метою індивідуального практичного завдання з навчальної дисципліни є формування у студента компетентного підходу до проведення аналітичних досліджень зміни економічних показників роботи підприємства під впливом різних чинників та встановлення причин таких змін. Інформаційно-методологічним підґрунтям для виконання завдання є основна і додаткова література переліку рекомендованої літератури з проблем економічного аналізу, вихідні дані та методичні рекомендації.

Обсяг індивідуального завдання для самостійної роботи повинен бути не більше 10 – 15 сторінок машинописного тексту з поясненнями по методології аналізу конкретного аналітичного завдання, необхідними розрахунками, висновками та пропозиціями щодо покращення методичних підходів аналізу та показників діяльності підприємства.

Оформлення роботи повинно відповідати вимогам, встановленим для науково-дослідних, курсових та дипломних робіт студента.

Вихідні дані

2.1. Базовий обсяг товарної продукції підприємства – 12 млн грн за рік, звітний обсяг приймається більшим від базового на відсоток, що співпадає з номером студента в списку академічної групи плюс номер групи.

2.2. Залишки нереалізованої продукції на підприємстві становлять: на початок базового року 4 %, на кінець – 3 %; на початок звітного року – 5 %, на кінець – 6 % від обсягу товарної продукції за відповідний рік.

2.3. Собівартість реалізованої продукції за рік приймається: на базовому рівні 8,1 млн грн, на звітному – як величина базового рівня збільшена на відсоток, величина якого співпадає з номером студента в списку академічної групи плюс номер групи.

2.4. Кількість робітників на підприємстві у базовому році 280 осіб, у звітному році – більше на 15 % плюс номер групи.

2.5. Інші кількісні показники базового та звітного років надано в таблиці.

Назва показника	Одиниця виміру	Базовий рівень	Звітний рівень
1	2	3	4
Кількість робочих днів, відпрацьованих одним робітником за рік (при однозмінному режимі роботи)	дні	250	256
Тривалість робочого дня	години	7,4	7,7
Питома вага робітників у складі промислово-виробничого персоналу	%	85	78
Середньоденний виробіток одного робітника	грн	?	?
Обсяг реалізованої продукції	млн грн	?	?
Первісна вартість основних фондів на початок року	млн грн	4,7	4,9
Введено протягом року нових основних фондів	млн грн	0,7	0,6
Вибуло протягом року основних фондів	млн грн	0,9	0,4
Первісна вартість основних фондів на кінець року	млн грн	?	?
Знос основних фондів: на початок року	млн грн	0,9	1,1
на кінець року	млн грн	1,2	1,3
Залишкова вартість основних фондів: на початок року	млн грн	?	?
на кінець року	млн грн	?	?
Середньорічна вартість основних фондів	млн грн	5,1	5,15
у тому числі машини та устаткування	млн грн	1,9	2,1
Амортизація основних фондів протягом року	млн грн	?	?
Середньомісячний зарібок одного працівника	грн	1 650	1 900
Витрати на оплату праці за рік	млн грн	?	?
Матеріальні операційні витрати	млн грн	3,0	3,9

1	2	3	4
Відрахування на соціальні заходи	млн грн	0,40	0,49
Інші операційні витрати	млн грн	0,2	0,6
Загальна собівартість за елементами операційних витрат	млн грн	?	?
Валюта бухгалтерського балансу підприємства:			
на початок року	млн грн	18,3	19,6
на кінець року	млн грн	19,7	21,3
Підсумок 1-го розділу активу балансу (необоротні активи):			
на початок року	млн грн	6,2	6,4
на кінець року	млн грн	6,4	6,5
Підсумок 2-го розділу активу балансу (оборотні активи):			
на початок року	млн грн	4,3	4,0
на кінець року	млн грн	4,4	4,6
Підсумок 3-го розділу активу балансу (витрати майбутніх періодів):			
на початок року	млн грн	?	?
на кінець року	млн грн	?	?
Підсумок 1-го розділу пасиву балансу (власний капітал):			
на початок року	млн грн	4,7	5,0
на кінець року	млн грн	5,1	4,9
Підсумок 2-го розділу пасиву балансу (забезпечення наступних витрат і платежів):			
на початок року	млн грн	1,2	1,3
на кінець року	млн грн	0,6	0,4
Підсумок 3-го розділу пасиву балансу (довгострокові зобов'язання):			
на початок року	млн грн	0,7	0,6
на кінець року	млн грн	0,8	1,1
Підсумок 4-го розділу балансу (поточні зобов'язання):			
на початок року	млн грн	5,0	5,5
на кінець року	млн грн	4,7	5,7

1	2	3	4
Підсумок 5-го розділу пасиву балансу (доходи майбутніх періодів): на початок року	млн грн	?	?
на кінець року	млн грн	?	?

Методичні рекомендації до виконання практичного індивідуального завдання

За вихідними даними студент, застосовуючи відомі способи і прийоми економічного аналізу (порівняння, балансовий метод, ланцюгових підстав, спосіб абсолютних різниць тощо), повинен проаналізувати:

1) вплив на зміну у випуску продукції зміни кількості робітників, числа робочих днів за рік, тривалість робочого дня, середнього денного виробітку одного робітника при порівнянні звітних і базових показників;

2) вплив на зміну випуску продукції зміни кількості робітників і річної продуктивності робітника (яку попередньо треба визначити);

3) вплив на зміну випуску продукції зміни матеріальних витрат і річної матеріаловіддачі (яку попередньо треба визначити);

4) вплив на зміну у випуску продукції зміни середньорічної вартості основних фондів і їх фондівіддачі (яку попередньо треба визначити);

5) вплив на зміну обсягу реалізованої продукції зміни обсягу виробництва продукції, залишків нереалізованої продукції на початок і на кінець року;

6) зміну показників технічного стану основних фондів (коефіцієнтів приросту, зносу, придатності, оновлення, вибуття);

7) вплив на зміну загальної фондівіддачі зміни питомої ваги машин і устаткування у середньорічній вартості основних фондів (яку треба попередньо визначити) і фондівіддачі машин і устаткування (яку теж треба попередньо визначити);

8) вплив на зміну величини фонду заробітної плати працівників підприємства (яку треба попередньо визначити) зміни кількості працюючих і середньорічної зарплати одного працюючого;

9) змінення собівартості за економічними елементами (загальну величину якої треба попередньо визначити), її структуру та динаміку;

10) зміну структури бухгалтерського балансу і показників фінансового стану підприємства (коефіцієнтів автономії, маневреності, ліквідності, платоспроможності, обіговості оборотних активів, забезпеченості їх власним капіталом);

За підсумками проведених аналітичних досліджень необхідно зробити обґрунтовані висновки та пропозиції щодо поліпшення роботи підприємства з урахуванням використання виявлених резервів та усунення недоліків.

3. Практичні завдання в формі виконання есе або доповіді

Виконання обзору проблеми в формі доповіді або авторського бачення проблеми в формі есе передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із навчальної дисципліни та застосуванні при її виконанні літературних джерел, конкретних виробничих ситуацій, законодавчих актів у галузі ціноутворення.

Доповідь складається з: титульної сторінки; змісту; вступу, основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків.

Вступ має розкривати актуальність обраної студентом теми, її проблематику, мету написання роботи.

Основна частина роботи (може включати декілька розділів) має включати характеристику сучасного стану проблеми, опис нормативної бази, погляд різних авторів на цю проблему, позитивні та негативні наслідки проблеми.

Висновки мають включати обґрунтовані висновки студента щодо досягнення мети роботи. Можливо, рекомендації до вдосконалення методів та прийомів аналізу та методичних підходів моделювання та прогнозування показників.

Список використаної літератури необхідно скласти у певному порядку: спочатку наводяться нормативні та законодавчі акти, статистичні довідки, потім загальна та спеціальна література за алфавітом.

Есе студента – це самостійна письмова робота на тему, запропоновану викладачем (тема може бути запропонована й студентом, але обов'язково повинна бути погоджена з викладачем).

Мета есе складається з розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового викладу власних думок. Це дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу та економічних наук, виділяти причинно-наслідкові зв'язки, ілюструвати поняття відповідними прикладами, аргументувати свої висновки; опанувати науковий стиль мови.

Тема доповіді або есе обирається за порядковим номером студента в списковій групі. Обсяг доповіді 15 – 18 сторінок рукописного тексту (26 – 28 рядків на сторінці) або 12 – 15 сторінок машинописного тексту, есе 8 – 10 сторінок рукописного тексту або 5 – 6 сторінок машинописного тексту (14 шрифт, полуторний інтервал, шрифт Times New Roman). Границі для тексту в такому вигляді: верхні – 20 мм, нижні – 20 мм, ліві – 25 мм, праві – 15 мм.

Тематика доповіді або есе, які готуються студентами під час самостійної роботи з вивчення навчальної дисципліни, розміщена нижче.

Зразкова тематика доповіді (есе)

1. Сутність, цілі, завдання та види економічного аналізу при переході підприємства на ринкові відносини.
2. Принципи економічного аналізу та їх економічна сутність у сучасних умовах господарювання.
3. Система економічних показників та сфера їх використання в цілях аналізу явищ та процесів.
4. Види, форми і методи економічного аналізу.
5. Основні напрями розвитку економічного аналізу в сучасних умовах.
6. Організація економічного аналізу.
7. Класифікація факторів, що визначають рівень економічних показників або їх відхилення від базових рівнів.
8. Напрями розвитку методики аналізу виробництва і реалізації продукції.
9. Напрями розвитку методики аналізу показників використання трудових ресурсів.

10. Напрями розвитку методики аналізу стану та використання основних фондів.
11. Напрями розвитку методики аналізу організаційно-технічного рівня виробництва.
12. Напрями розвитку методики аналізу формування та використання матеріальних ресурсів у виробництві.
13. Напрями розвитку методики аналізу собівартості за елементами операційних витрат.
14. Напрями розвитку методики аналізу витрат по статтям калькуляції.
15. Напрями розвитку методики аналізу фінансових результатів.
16. Напрями розвитку експрес-аналізу фінансового стану підприємства.
17. Інформаційне забезпечення аналітичної роботи на підприємстві.
18. Система економічної інформації в аналітичних дослідженнях.
19. Етапи економічного аналізу та їх зміст.
20. Принцип системності в економічних дослідженнях.
21. Принцип комплексності в економічних дослідженнях.
22. Класифікація резервів підвищення ефективності виробництва в економічному аналізі.
23. Економічний зміст функціонально-вартісного аналізу.
24. Принцип науковості і оперативності в економічних дослідженнях.
25. Взаємозв'язок економічного аналізу з іншими галузями знань.
26. Особливості факторного аналізу показників рентабельності продаж, активів, капіталу, продукції, виробів, виробництва.
27. Особливості використання мультиплікативних моделей в економічному аналізі.
28. Особливості застосування адитивних моделей в економічному аналізі.
29. Особливості застосування економіко-математичних методів в економічному аналізі.
30. Напрями розвитку методики аналізу фінансових результатів.
31. Напрями розвитку методики аналізу фінансового стану підприємства.
32. Напрями використання бухгалтерського балансу в економічному аналізі.
33. Напрями використання звіту про фінансові результати в економічному аналізі.

34. Аналіз показників ліквідності та їх оцінка.
35. Аналіз показників платоспроможності та їх оцінка.
36. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу.
37. Особливості маржинального аналізу.
38. Особливості аналізу фінансового та операційного циклів.
39. Особливості інтегрального методу факторного аналізу.
40. Особливості графічного методу факторного аналізу.
41. Особливості використання порівнянь в економічному аналізі.
42. Особливості табличного методу відображення аналітичних даних.
43. Оформлення результатів аналізу та зміст пояснювальної записки, довідки, висновку та безтекстового оформлення результату аналізу.
44. Способи перевірки достовірності інформаційної бази економічного аналізу.
45. Організаційні форми та виконавці економічного аналізу.

Виконання есе з проблеми становить більш складну працю студента. Написання есе потребує в стислій формі відобразити думки автора на проблему, висвітлення суперечливих аспектів проблеми та причин виникнення таких протиріч, відображення думок автора на явище, процес, методику, алгоритм, точку зору та ін. Есе виконується в значно меншому обсязі, ніж доповідь, а завершальним етапом виконання есе може стати оформлення статті в студентський збірник. Есе також повинно містити перелік використаної літератури.

Тематика виконання есе та ж сама, що і для виконання доповідей. Есе не повинно бути більше, ніж 5 – 6 сторінок машинописного тексту.

Методичні рекомендації до виконання есе

Есе від французького "essai", англійського "essay", "assay" – спроба, проба, нарис; від латинського "exagium" – зважування. Творцем жанру есе вважається М. Монтень ("Досвіди", 1580 р.).

Есе – міркування з вільною композицією, вільне трактування якої-небудь проблеми, яке передбачає систематизацію, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх при вирішенні конкретних виробничих ситуацій. Есе виражає індивідуальні науково обґрунтовані враження й міркування з конкретного приводу або

питання й свідомо не претендує на визначальне або вичерпне трактування предмету, що формує навички самостійної роботи з літературними джерелами, моделями та методами аналізу та статистичними даними.

Як правило, есе студентів вищих навчальних закладів припускає нову, суб'єктивну, науково обґрунтовану думку про що-небудь і може мати філософський, науковий і науково-популярний характер.

Есе повинне містити: чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій і аналітичного інструментарію, розглянутого в рамках дисципліни; висновки, що узагальнюють авторську позицію щодо поставленої проблеми. Побудова есе – це авторська відповідь на питання або розкриття теми, що засновано на класичній системі доказів.

Структура есе повинна містити:

Вступ – суть і обґрунтування вибору даної теми, складається з ряду компонентів, зв'язаних логічно й стилістично. На цьому етапі дуже важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження.

При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на такі питання: "Чи треба давати визначення термінам, що пролунали в темі есе", "Чому тема, що я розкриваю, є важливою в даний момент", "Які поняття будуть залучені в мої міркування по темі", "Чи можу я розділити тему на трохи більше дрібні підтеми", "Якою статистикою я буду підтверджувати свої узагальнення", "На яких джерелах буде виконуватися робота".

Основна частина – теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання. Дана частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій з цього питання. У цьому полягає основний зміст есе й становить головні труднощі. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи дані, категорії або строгі міркування) пропоновану аргументацію (аналіз). Там, де це необхідно, як аналітичний інструмент можна використовувати графіки, діаграми й таблиці.

Залежно від поставленого питання аналіз проводиться на основі таких категорій: *причина – наслідок, загальне – особливе, форма – зміст, частина – ціле, сталість – мінливість*.

У процесі побудови есе необхідно пам'ятати, що один параграф повинен містити тільки одне твердження й відповідний доказ, підкріплений графічним та ілюстративним матеріалом. Отже, наповнюючи змістом розділи аргументацією (відповідної підзаголовкам), необхідно в межах параграфа обмежити себе розглядом однієї головної думки.

Добре перевірений спосіб побудови будь-якого есе – використання підзаголовків для позначення ключових моментів аргументованого викладу: це допомагає подивитися на те, що передбачається зробити (і відповісти на запитання, чи гарний задум). Такий підхід допоможе впливати точно певної мети в даному дослідженні. Ефективне використання підзаголовків – не тільки позначення основних пунктів, які необхідно освітити. Їхня послідовність може також свідчити про наявність або відсутність логічності у висвітленні теми.

Висновок – узагальнення й аргументовані висновки по темі із вказівкою області її застосування й т. д. Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Методи, що рекомендуються для складання висновку: повторення, ілюстрація, цитата, що вражає твердження. Висновок може містити такий дуже важливий елемент, що доповнює есе, як вказівка на застосування (імплікацію) дослідження, крім взаємозв'язків з іншими проблемами.

Критерії оцінювання есе. Критерії оцінки есе можуть трансформуватися залежно від їхньої конкретної форми, при цьому загальні вимоги до якості есе можуть оцінюватися за наступними критеріями, наведеними в таблиці.

Критерії	Вимоги до студента	Максимальна кількість балів
1	2	3
Знання й розуміння теоретичного матеріалу	<ul style="list-style-type: none"> • визначає розглянуті поняття чітко й повно, наводячи відповідні приклади; • використовувані поняття строго відповідають темі; • самостійність виконання роботи 	2 бали

1	2	3
Аналіз і оцінка інформації	<ul style="list-style-type: none"> • грамотно застосовує категорії аналізу; • уміло використовує прийоми порівняння й узагальнення для аналізу взаємозв'язку понять і явищ; • здатний пояснити альтернативні погляди на розглянуту проблему й дійти збалансованого висновку; • діапазон використовуваного інформаційного простору (студент використовує велику кількість різних джерел інформації); • обґрунтовано інтерпретує текстову інформацію за допомогою графіків і діаграм; • дає особисту оцінку проблемі 	5 балів
Побудова суджень	<ul style="list-style-type: none"> • ясність і чіткість викладу; • логіка структурування доказів; • висунуті тези супроводжуються грамотною аргументацією; • приводяться різні точки зору та їхня особиста оцінка; • загальна форма викладу отриманих результатів і їхньої інтерпретації відповідає жанру проблемної наукової статті 	4 бали
Оформлення роботи	<ul style="list-style-type: none"> • робота відповідає основним вимогам до оформлення й використання цитат; • дотримання лексичних, фразеологічних, граматичних і стилістичних норм української (російської) літературної мови; • оформлення тексту з повним дотриманням правил орфографії й пунктуації; • відповідність формальним вимогам 	1 бал

Максимальна кількість балів, що студент може одержати – 12.

При недотриманні вимоги за яким-небудь критерієм, кількість виділених балів за критерієм зменшується пропорційно частці, оцінюваної як відношення кількості виділених балів за критерієм до кількості вимог за критерієм.

Рекомендована література

Основна

1. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности / Н. А. Русак, В. И. Стражев, Д. А. Мигун и др. ; под общ. ред. В. И. Стражева. – 4-те изд., испр. и доп. – Мн. : Вышэйшая школа, 1999. – 398 с.
2. Баканов М. И. Теория экономического анализа / Баканов М. И., Шеремет А. Д. – М. : Финансы и статистика, 2000 – 416 с.
3. Басовский Л. Е. Теория экономического анализа : учебное пособие / Басовский Л. Е. – М. : ИНФА-М, 2001. – 222 с.
4. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз. Практикум : навч. посібн. для студ. вуз. / Бутинець Ф. Ф., Мних Є. В., Олейник О. В. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 2000. – 416 с.
5. Економічний аналіз : навчальний посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбаток ; за ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. – К. : КНЕУ, 2001. – 540 с.
6. Економічний аналіз : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / за ред. проф. Ф. Ф. Бутиця. – Житимир : ПП "Рута", 2003. – 680 с.
7. Иваниенко В. В. Теория экономического анализа : учебное пособие для иностранных студентов / Иваниенко В. В., Куликов П. М. – Х. : Изд. ХНЭУ, 2012. – 354 с.
8. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу / Івахненко В. М. – К. : Знання прес, 2000. – 290 с.
9. Івахненко В. М. Курс економічного аналізу : навч.-метод. посібн. для самост. вивч. дисц. / Івахненко В. М. – К. : КНЕУ, 2000. – 263 с.
10. Кожанова Є. П. Економічний аналіз : навчальний посібник / Кожанова Є. П., Отенко І. П. – 2-ге вид. доправ. і доп. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2005. – 344 с.
11. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посібн. / Мец В. О. – К. : КНЕУ, 1999. – 132 с.
12. Мец В. О. Економічний аналіз (Збірник практичних завдань і тестів за даними П(С)БО) : навч. посібн. / Мец В. О. – К. : КНЕУ, 2001. – 236 с.

13. Мних Є. В. Економічний аналіз : підручник / Мних Є. В. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К. : ЦНЛ, 2005. – 472 с.

14. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Савицкая Г. В. – 2-ге изд., перераб. и доп. – Мн. : ИП "Экоперспектива", 1997. – 498 с.

15. Теория економічного аналізу : навч. посібн. / Бабець Е. К., Горлов М. І., Жуков С. О. та ін. – К. : ВД "Професіонал", 2007. – 384 с.

Додаткова

16. Абрютин М. С. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия : учебн.-практ. пособ. / Абрютин М. С., Грачев А. В. – М. : Дело и сервис, 1998. – 256 с.

17. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : навчально-практичний посібник / Н. І. Верхоглядова, В. П. Шило, С. Б. Ільїна та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 536 с.

18. Калина А. В. Современный экономический анализ и прогнозирование : учебн. пособ. для вузов / Калина А. В., Конева М. И. – 2-ге изд. – К. : КНЕУ, 1998. – 272 с.

19. Карлин Томас П. Анализ финансовых отчетов (на основе GAAP) : учебник / Карлин Томас П., Маклин Альберт Рм. ; пер. 4-го англ. изд. – М. : Издат. Дом "ИНФРА-М", 1998. – 447 с.

20. Ковалев А. И. Финансовый анализ деятельности предприятия / Ковалев А. И., Привалов А. Н. – 2-ге изд., перераб. и доп. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1997. – 192 с.

21. Ковалев В. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Ковалев В. В., Волкова О. Н. – М. : ПБОЮЛ Гриженко Е. М., 2000. – 424 с.

22. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посібн. / Коробов М. Я. – К. : ТОВ "Знання", 2000. – 378 с.

23. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання : монографія / Лахтіонова Л. А. – К. : КНЕУ, 2001. – 387 с.

25. Прикина Л. В. Экономический анализ предприятия : учебник для вузов / Прикина Л. В. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 360 с.

26. Ричард Томас Количественные методы анализа хозяйственной деятельности / Ричард Томас ; пер. с англ. – М. : Дело и Сервис, 1999. – 432 с.

27. Стоун Д. Бухгалтерский учет и финансовый анализ / Стоун Д. – К. : КНЕУ, 1998. – 300 с.

28. Теория экономического анализа: проблемы и решения. – М. : Финансы и статистика, 1988. – 312 с.

29. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навч. посібн. / Терещенко О. О. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с.

30. Хелферт Э. Техника финансового анализа / Хелферт Э. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 664 с.

31. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посібн. / Цал-Цалко Ю. С. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : ЦУЛ, 2002. – 360 с.

32. Шеремет А. Д. Methodика финансового анализа / Шеремет А. Д., Негашев Е. В. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 208 с.

Ресурси мережі Інтернет

33. Сервер Верховной Рады Украины. – Режим доступа : www.rada.gov.ua.

34. Лига Бизнес Информ [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.liga.net.

35. Нормативные акты Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.nau.kiev.ua.

36. Право. Украина [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.legal.com.ua/cgi-bin/matrix.cgi/pravo.html.

37. Украинское право [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.ukrpravo.com.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до практичних завдань
з навчальної дисципліни
"ТЕОРІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ"**

**для студентів напряму підготовки
6.030509 "Облік і аудит"
денної форми навчання**

Укладач **Іванієнко Віктор Васильович**

Відповідальний за випуск **Отенко І. П.**

Редактор **Пушкар І. П.**

Коректор **Мартовицька-Максимова В. А.**

План 2013 р. Поз. № 14.

Підп. до друку

Формат 60×90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 2,25. Обл.-вид. арк. 2,81. Тираж

прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61166, м. Харків, пр. Леніна, 9а

---

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*